
Írások a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny 2010/2011-es versenyévjáráról 5.

Bemutatkozik a 2011-es döntő házigazdája,
a mátészalkai Esze Tamás Gimnázium és Könyvtára

◆ Vargáné Herman Anna–Kovácsné Bálint Mária

A gimnázium

A szatmári térség egyik legnagyobb és legrangosabb középiskolája a 1947-ben alapított mátészalkai Esze Tamás Gimnázium. Jelenleg 24 osztályban közel 800 diák számára nyújt magas szintű képzési lehetőséget. Korábban évtizedeken keresztül egészségügyi, óvónői, géplakatos szakközépiskolai képzés is folyt az intézményben.

2001 óta – Mátészalkán egyedülként – iskolánk tiszta profilú gimnáziumként működik. Általános tantervű osztályaink mellett emelt szintű tanulócsoportokat is indítunk biológia-kémia, magyar-történelem, matematika, angol és német tantárgyakból.

Intézményünk alapvető feladata az általános műveltség megalapozása, és a kétszintű érettségire, továbbtanulásra történő felkészítés. Iskolánk ökoiskola és 2010 óta regisztrált tehetségpont is, s emellett mint bázisiskola, szoros kapcsolatot tart a régió alap- és középfokú oktatási intézményeivel.

Az Esze Tamás Gimnázium a térség kulturális-szellemi centruma és műhelye is. Diákjaink rendszeresen vesznek részt különféle versenyeken, pályázatokon. Iskolánk egyik legrangosabb saját rendezvénye a több évtizedes múltra visszatekintő Tudományos Diákkonferencia és Művészeti Fesztivál, az ún. „Esze napok”, ahol színvonalas vetélkedőkön, előadásokon, bemutatókon mérhetik össze tudásukat a térség és gimnáziumunk diákjai.

Iskolaújágunk, az ET (Esze Tamás) közel három évtizedes múltra tekint vissza, s hitelesen dokumentálja az iskolai élet eseményeit. Az intézmény történetéről korábban két évkönyv is beszámolt, s azóta 2002-ben és 2007-ben ismét megjelent kettő, melynek szerkesztésében aktívan részt vettünk. Tervünk, hogy az elkövetkező időszakban ötévente jelenjen meg ilyen kiadvány.

Számos iskolai hagyomány színesíti a diákéletet, ezek közül a legrangosabbak az elsősök avatása, a szalagavató, a ballagás, valamint a névadónk, Esze Tamás emlékét is őrző iskolatörténeti vetélkedők. Talán egyik legszebb hagyományunk a karácsonyi koncertsorozat, amikor gimnáziumunk énekkarosa megajándékozzák műsorukkal Mátészalka és a környék templomait, intézményeit. Tehetséges szavalóink, énekkarosaink, amatőr színjátszóink aktív szereplői iskolánk és a város kulturális életének.

Oktató-nevelő munkánkat saját alapítványaink is segítik, támogatják: Kölcsény Ferenc Tanulmányi Alapítvány, Idegen-nyelvi Alapítvány, Esze Tamás Alapítvány.

A gimnázium 2002-es felújítása után tárgyi feltételeink jelentősen javultak. Az intézmény 50 tanteremmel, 12 szaktanteremmel, könyvtárral, 7 jól felszerelt szertárral, tornateremmel és (városi) sportcsarnokkal rendelkezik.

Az iskolai könyvtár

Iskolai könyvtár 1947-től, gimnáziumunk alapításától kezdve működik iskolánkban. Elődeinknek adományokból s minisztériumi ajándékkönyvekből sikerült lerakniuk a

könyvtár alapjait, az ötvenes évektől pedig már saját költségvetési keretből lehetett fejleszteni a gyűjteményt. 1969-től függetlenített könyvtárostánár végezte az állomány gyarapítását, gondozását, kinek munkáját immár évtizedek óta ketten is főállású könyvtárosként vesszük tovább. Tiszteletünk jeleként 2007-ben nagy elődünkről, *Áts Józsefről* neveztük el könyvtárunkat.

Mindkettőnknek ez a második munkahelye. A könyvtárosi végzettség mellett mindketten rendelkezünk magyar szakos tanári oklevéllel is, melyet a tájékoztató munkában is kiválóan tudunk hasznosítani. Igyekszünk folyamatosan továbbképezni magunkat: az elmúlt években egyikünk pedagógus szakvizsgát, másikunk informatikus könyvtárosi egyetemi végzettséget szerzett.

A házigazda
könyvtárostánárok

1985 őszén iskolánk új épületszárnyal bővült, amelyben végre igazi otthonra lett könyvtárunk, majd a 2002-ben befejeződött rekonstrukció eredményeképpen sikerült létrehozni egy olyan esztétikus, barátságos, korszerű információs bázist, amely – sokak véleménye szerint – a megye egyik legszebb iskolai könyvtára lett. A 130 m²-en egy – akár 40 főt is befogadni képes – olvasóterem és kölcsönzői tér (ami igény szerint elválasztható vagy egybenyitható), valamint egy 14 m²-es raktár-feldolgozó helyiség található. A könyvtárban a teljes nyitvatartási időben négy számítógép segíti a tanárok és a diákok információszerzését. Technikai eszközeink nagyobb részét pályázatokon nyertük (számítógépek, Szirén-program, nyomtató, szkennerek, tévé, video- és DVD-lejátszó, kisebb irodai berendezések stb.).

A hagyományos katalógusokat már nem építjük, mivel Szirén adatbázisunkat használjuk. Terveink szerint 2012 februárjára befejezzük az adatbevitelt, mivel a TÁMOP 3.2.8/08/1-es pályázatunk – melynek végső célja egy megyei közös katalógus kiépítése – határideje is erre kötelez bennünket.

A több mint 25 ezer kötetesre gyarapított állomány a szakszerű gyűjteményszervezésnek köszönhetően igen sokszínű. Gyűjtőkörét a gimnázium képzési sajátosságainak megfelelően pedagógiai programunk határozza meg. Kiemelten kezeljük a nyelvkönyvek gyarapítását, mivel Világ-Nyelv Forrásközpont vagyunk. Nagy gondot fordítunk az iskolatörténeti dokumentumok és a pedagógiai szakirodalom gyűjtésére is, mert tantestületünk tagjai magukévá tették az élet-hosszig tartó tanulás elvét. A hagyományos dokumentumok beszerzésén kívül gyűjtünk audiovizuális dokumentumokat is, ezen belül oktatást segítő anyagokat és az iskolai eseményeket, ünnepségeket megőrkítő felvételeket.

Mi is tapasztaljuk, hogy a szabadidős tevékenységek sorában az olvasás az utóbbi időben jócskán háttérbe szorult, ezért különösképp odafigyelünk az igényes, tartalmas szépirodalmi művek beszerzésére, ajánlására. Az olvasás megszerettetése, az olvasóvá és a rendszeres könyvtárhasználóvá nevelés érdekében gyakran szervezünk vetélkedőket, hirdetünk meg iskolai pályázatokat.

Annak ellenére, hogy napjainkban a sajtótermékek zöme online változatban is elérhető, könyvtárunkba több mint harmincféle időszakos kiadvány jár, ugyanis fontosnak tartjuk, hogy a diákokat naprakész tájékoztatóra szoktassuk.

Könyvtár-pedagógiai tevékenység

A Nemzeti alaptanterv elvei szerint a helyi pedagógiai programban rögzítetteknek megfelelően a tanulók könyvtárismereti órákon sajátítják el az önálló ismeretszerzés módszereit, de bármilyen szakórán szívesen megismertetjük a diákokat a tantárgy szakirodalmával és a kézikönyvek használatával. A tanulók igényes könyvtárhasználóvá azonban csak hosszú évek türelmes nevelőmunkája

során válhatnak, s akkor igazán eredményes ez a fáradozás, ha tanár, könyvtáros, diák szoros együttműködésén alapul.

„Az iskolai könyvtár nem önálló intézmény, de jól körülhatárolható létesítmény, amely sajátos eszközeivel hozzájárul az iskola pedagógiai programjának megvalósításához, szervezetileg és funkcionálisan beépül az iskola tevékenységének egészébe. Minden szakterülettel együttműködik...”¹

Ez a megállapítás érvényes a mi könyvtárostánári munkánkra, tevékenységünkre is, hiszen ez az *együttműködés* teszi lehetővé, hogy sokoldalú tevékenységet folytathassunk. Ajtónk mindig nyitva áll minden kívülről induló kezdeményezés, kérés előtt, induljon ki az bármely munkaközösségtől vagy diákok részéről. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy mi ne kezdeményeznénk saját programokat: kiállítások, vetélkedők, ünnepségek szervezői, író-olvasó találkozók, rendhagyó irodalomórák és számtalan más rendezvény házigazdái is vagyunk.

Gyakran közreműködünk különféle projekteknél, pl. a kistérség diákjainak tehetséggondozásában, Klorofill Oktatóközpontunk környezeti nevelési programjaiban. Szívesen veszünk részt kiadványok, iskolai évkönyvek, verses diákantológiák, visszaemlékezések, bibliográfiák stb. szerkesztésében is.

A mindennapi könyvtári tevékenységeken, szolgáltatásokon túl a könyvtár a színtere a színházlátogatások szervezésének, a pályaválasztási, továbbtanulási tanácsadásnak is.

A kellemes, esztétikus környezetben a tanulók és a kollégák egyaránt szívesen töltik

idejüket. Szünetekben, lyukasórákban, de délutánonként is gyakran látogatják könyvtárunkat: tanulnak, olvasnak, interneteznek. Ilyenkor nekünk is több időnk marad egy kis beszélgetésre, „lelkizésre”, hiszen az évek során megtapasztaltuk, hogy egy jó könyvtárostánár egy kicsit pszichológussá is kell, hogy váljon.

A Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny és könyvtárunk

„A könyvtár egyetemes segítője lehet az oktatásnak minden tantárgyban, de csak akkor, ha felkészülten veszik igénybe, kihasználják információs lehetőségeit...” (Varga Balázs)

Közel húsz éve minden tanévben indulnak diákjaink a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Versenyen. Mindig is elkötelezetek voltunk a vetélkedő iránt, hiszen a kezdektől fogva kivétel nélkül minden tanévben indítottunk versenyzőket, akkor is, amikor még csak megyei szinten szerveztek hasonlókat. A tehetséggondozás –mert erre a munkára már régen is így tekintettünk – nagyon fontos számunkra, hiszen pedagógusként ebben tudunk igazán sikereket elérni. Eredményeink általában kiemelkedőek voltak, hiszen tanulóink megyei szintig mindig eljutottak, de hat alkalommal országos helyezést is elértek. Kronológiai sorrendben: *Györfi Mihály* (1999), *Sváb Norbert* (2003), *Bíró Enikő* és *Koncz Judit* (2006), *Tóth Hajnalka* (2009), *Hornyák Judit* (2010).

Sajnálatainkra-örömeinkre ebben a tanévben nem indíthattunk versenyzőket, mivel az OPKM pályázatán elnyertük a rendezés jogát, amely igen nagy megtiszteltetés volt számunkra. Pályázatunkban külön kiemeltük: szeretnénk megmutatni azt, hogy országunk keleti csücskében is komoly szakmai munka folyik. Megfogalmazzuk azt is, hogy mi már nagyon sokat utaztunk Budapestre – és azon túl is – könyvtárhasználati versenyekre, ezért örülnénk annak, ha végre mi is házigazdái lehetnénk egy ilyen színvonalas rendezvénynek. Jó érzéssel és büszkeséggel

¹ Dán Krisztina: Az iskolai könyvtárak fejlesztésének stratégiája (ÚPSZ, 2003. 1. sz. p. 7.)

töltött el bennünket, hogy a versenybizottság pályázatunk értékelésénél kiemelte a „magas színvonalú iskolai könyvtári, könyvtár-pedagógiai munkát, a versenyen eddig elért eredményeket és a verseny iránti elkötelezettséget”.

Nagy feladat várt ránk, de tudtuk, hogy számíthatunk az iskolavezetés, kollégáink és lelkes diákjaink támogatására is. Az előkészületek során arra törekedtünk, hogy mind szakmai szempontból, mind élményekből s a híres szatmári vendégszeretetből is sokat tudjunk nyújtani vendégeinknek. Reméljük, mindenki számára emlékezetes marad a kirándulás, a környező, kicsi falvak szépsége, a mátészalkai Szatmári Múzeum gyűjteménye és mesélőkedvű igazgatója, a finom kenyérlángos, néptáncgyűjteményünk fergeteges műsora, a délelőtti látogatás a városi Képes Géza Könyvtárban, s a rövid városnéző séta is.

Persze az igazi munka másnap, szerdán délelőtt, a verseny ünnepélyes megnyitóját követően kezdődött. A zsűri tagjai és a versenyzők minden kreativitásukat, tudásukat latba vetve lázasan dolgoztak összetett, de rendkívül érdekes feladatukon. A versenyzők az ismeretlen könyvtári környezetben is jól teljesítettek, hiszen minden feltétel adott volt a zökkenőmentes munkához.

Úgy érezzük, a verseny megerősített bennünket önmagunkba vetett hitünkben, abban, hogy jó úton járunk, s ismét megbizonyosodtunk a könyvtár és a könyvek életünkben betöltött nélkülözhetetlen szerepéről is. Mindössze annyi hiányérzetünk maradt, hogy az idő rövidege miatt sajnos nem volt lehetőségünk elmélyültebb szakmai beszélgetésekre.

Végezetül megköszönjük a zsűri tagjainak és az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum munkatársainak lelkiismeretes, magas szintű szakmai tevékenységüket, s idézünk egy részletet *Dömsödy Andrea* iskolai könyvtári szakreferens nekünk írt leveléből, kinek szavaihoz mi is csatlakozunk:

„Nagyon köszönjük minden felkészítő kollégának a tehetséges tanulók fejlesztésébe fektetett nem kevés munkáját! Gratulálunk az idejé legjobbaknak!” ■

(A szerzők a mátészalkai Esze Tamás Gimnázium könyvtárostanárai)

Lelki gazdagodás az iskolai könyvtárban

Folytatódott a könyvtárhasználati verseny Kassán is

A 2009/2010-es tanévben hagyományteremtő szándékkal kerestünk határon túli partnereket a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny lebonyolításához. Ezzel is szeretnénk hozzájárulni a könyvtár-pedagógia fejlesztéséhez, a könyvtári módszerek terjesztéséhez. Az ezzel kapcsolatos tudás és az elkészült feladatlapok megosztásán túl pedig ezzel is szeretnénk egy lehetőséget nyújtani ahhoz, hogy minél több kultúrához, tanulás-hoz kötődő pozitív élményhez juthassanak a tanulók.

A 2009-es felhívásunkra jelentkezett *Fülöp Éva*, a kassai Ipariskola könyvtárostánára, akinek bemutatkozását, első tapasztalatait e lap ezévi első számában olvashatják. A szervezési nehézségek ellenére, a kolléganő szakmai elhivatottsága és a tanulói igények eredményeként a magyarországi versennyel párhuzamosan a 2010/2011-es tanévben is vetélkedhettek az iskolai könyvtárban a kassai középiskolás diákok.

A tapasztalatokról, élményekről néhány rövid beszámolót teszünk közzé, melyek véleményünk szerint megmutatják az úttörő kezdeményezés szükségességét, eredményeit.
